

Sygn. akt VI U 1784/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2013 roku

Sąd Okręgowy w Radomiu VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie

Przewodniczący SSO Bogumiła Rdzeń

Protokolant st. sekr. sądowy Julita Kalinowska

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2013 roku w Radomiu

sprawy W. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania W. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 24 października 2012 roku Nr (...)

Odwołanie oddala

Sygn. akt VI U 1784/12

UZASADNIENIE

W. G. pismem z dnia 6 grudnia 2012 roku wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 24 października 2012 roku, Nr (...) w sprawie odmowy przyznania prawa do emerytury, wnosząc o zmianę decyzji i ustalenie prawa do dochodzonego świadczenia. W uzasadnieniu odwołujący domagał się zaliczenia jako pracy w warunkach szczególnych, okresów zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w K., Przedsiębiorstwie Budowlano – (...) w R. oraz w Zakładach (...) w W., w których to zakładach pracę wykonywał odpowiednio na stanowiskach elektromontera, elektromontera instalacji, linii i urządzeń elektroenergetycznych (odwołanie – k. 3-4).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

W uzasadnieniu podniósł, że wnioskodawca na dzień 01.01.1999 r. udowodnił łączny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 31 lat 29 dni, jednak nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych okresów pracy:

- od 01.02.1975 r. do 15.05.1980 r. w Przedsiębiorstwie (...) w K. na podstawie świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych stanowisku elektromontera, bowiem charakter pracy nie został określony ściśle według wykazu działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze. Nadto treść w/w dokumentu

stoi w sprzeczności ze zwykłym świadectwem pracy z dnia 15.05.1980 r., w którym wskazano, iż wnioskodawca pracował na stanowisku elektryka;

- od 12.08.1980 r. do 30.09.1992 r. w Przedsiębiorstwie Budowlano – (...) w R. na podstawie świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych na stanowisku elektromontera instalacji, linii i urządzeń elektroenergetycznych tj. pracy wymienionej w dziale III część I poz. 2 pkt 1 wykazu C zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 07.04.1989 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w budownictwie na których wykonywane są prace w warunkach szczególnych uprawniające do wzrostu emerytury, bowiem zaliczeniu jako praca w warunkach szczególnych podlegają prace wymienione w wykazie A, a nie C. Nadto, jako wskazał organ rentowy, w zwykłym świadectwie pracy brak jest zapisu, by wnioskodawca pracę wykonywał w szczególnych warunkach lub pobierał dodatek z tego tytułu, zaś stanowisko pracy określone zostało jako „elektromonter-hydraulik”;

- od 14.02.1995 r. do 15.12.1995 r., od 02.01.1996 r. do 13.01.1996 r. oraz od 01.03.1996 r. do 30.11.1997 r. w Zakładach (...) w W. na podstawie świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 28.11.1997 r. na stanowisku elektromontera, bowiem charakter pracy nie został określony ściśle według wykazu działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. Nadto, jak wskazał organ rentowy, wymienione w świadectwie zarządzenie Ministra Budownictwa i Materiałów Budowlanych z dnia 10.12.1983 r. uprawniało do wzrostu emerytury, a nie do obniżenia wieku emerytalnego /odpowiedź na odwołanie – k. 6-8/.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawca W. G., urodzony (...), złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w S. w dniu 25 września 2012 r. kolejny wniosek o przyznanie prawa do emerytury wraz z załącznikami /k. 1-42 a/e nr (...). Poprzedni wniosek wraz z wymaganymi dokumentami złożony został w dniu 6 czerwca 2011 r. Rozpatrzony został przez ZUS negatywnie – decyzją odmowną z dnia 22 czerwca 2011 wobec braku legitymowania się przez wnioskodawcę wymaganym ustawą 15 letnim okresem stażu pracy w warunkach szczególnych (decyzja – k. 53 t. I a/e ZUS).

Aktualnie, organ rentowy analizując przebieg zatrudnienia wnioskodawcy decyzją z dnia 24 października 2012 r. Nr (...) uznał za udowodniony łączny staż ubezpieczeniowy wynoszący na dzień 1 stycznia 1999 roku – 31 lat 29 dni.

Odmówiono natomiast zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych okresów:

- od 01.02.1975 r. do 15.05.1980 r. na stanowisku elektromontera na podstawie świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 05.01.1999 r., wystawionego przez (...) sp. z o.o. w K., bowiem charakter wykonywanej pracy nie został określony ściśle według wykazu działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze z dnia 01.02.1983 r. Dodatkowo, w zwykłym świadectwie pracy z dnia 15.05.1980 r. podano stanowisko pracy – elektryk. Jednocześnie, jak wskazał organ rentowy, brak jest informacji, czy zakład wystawiający świadectwo pracy, jest następcą prawnym Przedsiębiorstwa (...) w K.;

- od 12.08.1980 r. do 30.09.1992 r. w Przedsiębiorstwie Budowlano – (...) w R. na podstawie świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, ponieważ powołane w w/w świadectwie zarządzenie nr 46 Ministra Przemysłu z dnia 07.04.1989 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w budownictwie zawiera wykaz stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w warunkach szczególnych uprawniające do wzrostu emerytury a nie skrócenia wieku emerytalnego i zostały wymienione w dziale III wykaz C;

- od 14.02.1995 r. do 15.12.1995 r., od 02.01.1996 r. do 13.01.1996 r. oraz od 01.03.1996 r. do 30.11.1997 r. na podstawie świadectwa z dnia 26.05.1998 r. wystawionego przez Zakłady (...) w W., ponieważ powołane w w/w świadectwie zarządzenie nr 16 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, zawiera wykaz stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w warunkach szczególnych uprawniające do wzrostu emerytury a nie skrócenia wieku emerytalnego i zostały wymienione w dziale IV wykaz B /decyzja, k. – 45 t. II a/e ZUS/.

Wnioskodawca W. G. do dnia 1 stycznia 1999 roku zatrudniony był kolejno, w następujących zakładach i okresach:

- Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w S. od 01.08.1966 r. do 12.08.1969 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku uczeń zawodu – mechanik samochodowy (dowód: świadectwo pracy - k. 11 a/e ZUS/;
- (...) S.A. w K. (następcy prawnego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) K.) od 20.08.1969 r. do 14.01.1970 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku elektromontera. Pracę świadczył na terenie Zakładów Fabryki (...). Zajmował się zakładaniem instalacji elektrycznych tzn. montowaniem gniazdek, przewodów, zasilania (dowód: zeznania wnioskodawcy zapis płyty CD – k. 38, świadectwo pracy – k. 13 a/e ZUS/;
- (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. od 09.01.1970 r. do 12.08.1974 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku elektromontera. Zajmował się konserwacją urządzeń elektrycznych tj. remontował i konserwował wózki elektryczne do przewozu drewna i wyrobów tego zakładu (dowód: zeznania wnioskodawcy zapis płyty CD – k. 38, świadectwo pracy – akta ZUS);
- Przedsiębiorstwie (...) w W. od 10.10.1974 r. do 25.01.1975 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku montera (dowód: świadectwo pracy – akta ZUS);
- Przedsiębiorstwie (...) w K. (zakład podlegał przekształceniom i w dacie nawiązania stosunku pracy funkcjonował pod nazwą Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) "C. K." w N.) od 01.02.1975 r. do 15.05.1980 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę z dnia 05.03.1975 r. na stanowisku elektryka. Wraz z upływem okresu zatrudnienia kwalifikowany był na stanowiska: elektromontera z dniem 01.02.1977 r., elektryka z dniem 01.05.1979 r., następnie ponownie elektromontera z dniem 12.12.1979 r. oraz z dniem 01.01.1980 r. (dowód: umowa o pracę – k. 59, zaświadczenia kwalifikacyjne – k. 11, 21, 46, świadectwo pracy – k. 5 a/o). Pracę wykonywał przy budowie Cementowni w W.. Zajmował się konserwowaniem węzła betoniarskiego, który wytwarzał beton oraz urządzeń w dwóch kotłowniach tj. usuwaniem awarii. Znajdowały się tam 4 piece – 2 wodne i 2 parowe. Piece parowe wytwarzały parę do gotowania w zakładowej stołówce, natomiast piece wodne służyły do ogrzewania pomieszczeń. Urządzenia te były w częściowo zautomatyzowane. Wnioskodawca jako elektromonter usuwał awarie przez wymianę uszkodzonych silników. Zajmował się również wymianą zużytych żarówek w pomieszczeniach, na słupach oświetleniowych znajdujących się obok kotłowni czy węzła betoniarskiego. Naprawiał także urządzenia elektryczne jak spawarki, wiertarki. Podłączał urządzenia do sieci elektrycznej. Swój warsztat pracy zlokalizowany miał w kotłowni, z kolei, jeżeli wymagała tego sytuacja wzywany był do awarii na terenie zakładu. 50% czasu pracy zajmowała mu praca w warsztacie, zaś drugie 50% czasu pracy wykonywał w kotłowniach przy konserwacji maszyn produkujących beton na potrzeby budowy cementowni (dowód: zeznania wnioskodawcy – k. 29v);
- Przedsiębiorstwie Budowlano (...) w R. od 12.08.1980 r. do 30.09.1992 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę zawartej w pierw na okres próbny, a po jego upływie na czas nieokreślony na stanowisku robotnika budowlanego – betoniarza. Z dniem 01.07.1981 r. wnioskodawcy powierzono wykonywanie obowiązków betoniarza – elektryka, następnie od dnia 01.08.1983 r. do dnia 31.01.1985 r. pracę świadczył na stanowisku elektryka. Z dniem 01.02.1985 r. powierzono mu wykonywanie obowiązków elektromontera. Od dnia 01.04.1986 r. ponownie zajmował stanowisko elektryka, na którym pracował do końca okresu zatrudnienia tj. do dnia 30.09.1992 r. (dowód: umowy o pracę – k. 1-2, angaże – k. 5,15, 16, 17, 18-20, wypowiedzenie umowy o pracę – k. 30 a/o, świadectwo pracy – k. 17 a/e ZUS). Podczas zatrudnienia w w/w zakładzie w okresie od 15.07.1982 r. do 15.11.1982 r. przebywał na W. w ramach zawartej z macierzystym zakładem pracy umowy o pracę z dnia 14.07.1982 r. pracując na jako pomocnik elektromontera. Pracował wówczas w Zakładach (...) zajmując się usuwaniem awarii maszyn do płukania butelek poprzez wymianę uszkodzonych silników. Natomiast, kiedy nie musiał zajmować się uszkodzonymi maszynami, kierowany był do kopania dołów na podziemne kable elektryczne. W okresie pracy na kontrakcie 50% czasu pracy spędzał pracując jako pracownik fizyczny, w pozostałym czasie, pracę wykonywał jako pomocnik elektromontera. Z kolei w latach 1988-1989 przebywał na kontrakcie zagranicznym w B., gdzie pracował jako elektromonter w Fabryce (...), zajmując się

konserwacją urządzeń m.in. automatów przesuwających sodę do miejsca jej pakowania, poprzez czyszczenie styków pędzelkiem (dowód: zeznania wnioskodawcy – k. 30, zapis płyty CD 29v, umowa kontraktowa – k. 7, 23 a/o). Pracując w (...) W. G. zajmował się konserwacją urządzeń elektrycznych tj. spawarek, szlifierek, silników, naprawą instalacji elektrycznych czy siłowych w halach produkcyjnych, wykonując ich montaż bądź demontaż, wymianą oświetlenia na halach produkcyjnych. Czasami pracował również jako hydraulik w sytuacji, kiedy trzeba było wymienić krany, termy elektryczne, wstawić nową rurkę. W tym okresie 80% czasu pracy pracował jako elektromonter, 20% zaś jako elektryk. Prace hydrauliczne wykonywał sporadycznie, dwa razy w miesiącu (dowód: zeznania wnioskodawcy – k. 30, zeznania świadka Z. K. – k. 31, zeznania świadka M. M. – k. 31v);

- Spółdzielni Pracy Usług (...) w R. od 01.10.1992 r. do 12.02.1995 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku palacza/konserwatora urządzeń elektrycznych i hydraulicznych (dowód: świadectwo pracy – k. 19 a/e ZUS);
- Zakładach (...) od 14.02.1995 r. do 30.11.1997 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę z dnia 14.02.1995 r. zawartej na czas określony do dnia 31.03.1995 r., przedłużanej następnie kolejnymi umowami o pracę na czas określony na stanowisku elektromontera na Wydziale Elektrycznym, przy czym w okresie od 01.07.1995 r. do 31.07.1995 r., od 25.11.1995 r. do 15.12.1995 r., od 02.01.1996 r. do 30.01.1996 r., od 01.03.1996 r. do 31.05.1996 r., od 01.06.1996 r. do 30.11.1996 r., W. G. zatrudniony był na stanowisku maszynisty maszyn do produkcji płyt a-c na Wydziale Produkcji. Praca jego polegała na wsypywaniu do maszyny mieszającej zaprawę, worków z azbestem, następnie dodawana była woda. Po zmieszaniu, pompa, podawała masę do rury i dalej wyrób szedł na ciąg produkcyjny, gdzie były produkowane płyty azbestowo – cementowe. (dowód: świadectwo pracy, umowy o pracę – dokumentacja pracownicza – k. 18, zeznania wnioskodawcy – k. 29v). Na cały okres pracy w zakładzie składały się trzy okresy zatrudnienia od 14.02.1995 r. do 15.12.1995 r., od 02.01.1996 r. do 13.01.1996 r. oraz od 01.03.1996 r. do 30.11.1997 r. (dowód: świadectwa pracy – k. 21, 23, 25 a/e ZUS). Pracując na stanowisku elektromontera zajmował się usuwaniem awarii przy ciągu produkcyjnym płyt azbestowo-cementowych. Były to awarie silników, kabli, układu sterowania. Niektóre urządzenia remontował na hali i produkcja wówczas nie była wstrzymywana, przy innych natomiast, zatrzymywano jeden ciąg produkcyjny, w tym czasie pracowały dwa pozostałe. Wykonywał również przeglądy techniczne maszyn produkcyjnych, które polegały na wymianie podzespołów elektrycznych, oczyszczeniu silników z azbestu, przeglądał także rozdzielnie, sieci, maszyny elektryczne, czyścił wentylatory. Wówczas przy wykonywaniu tej czynności posługiwał się szczotkami, pędzlami lub skrobakami. Pracował w warsztacie elektrycznym mieszczącym się na hali produkcyjnej. W. G. od 19.10.1984 r. posiada uprawnienia w zakresie eksploatacji urządzeń i instalacji elektroenergetycznych, wydanych na podstawie rozporządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 4 maja 1973 r. (dowód: zeznania wnioskodawcy – k. 29v, zeznania świadków T. F., K. P. – k. 30v-31, zeznania świadka A. C. – k. 30v, uprawnienia – k. 34).

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie z ust. 2 przytoczonego wyżej artykułu emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 184 jest, więc spełnienie przed dniem 1 stycznia 1999 r. wyłącznie przesłanki stażu. Brak w treści art. 184 przesłanki końcowej daty spełnienia pozostałych warunków nabycia uprawnień emerytalnych (tj. dożycia wieku emerytalnego na dzień 31 grudnia 2007 r.) powoduje, że ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS posiadali wymagany okres ubezpieczenia

(szczególny i zwykły), mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 32, 33, 39 i 40 również po dniu 31 grudnia 2007 r. oraz nie przystąpieniu do OFE i rozwiązaniu stosunku pracy (SN z dnia 8 lutego 2007 r., II UZP 14/06).

Natomiast zgodnie z art. 32 ust.1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się natomiast pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ustęp 4 powołanego przepisu stanowi, że wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 1 i 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Zatem zastosowanie będą miały przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze / Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm./ . Przepisy § 3 i 4 wymienionego rozporządzenia określają warunki, od których spełnienia zależy uzyskanie wcześniejszej emerytury. Są to: okres zatrudnienia wynoszący dla kobiet 25 lat, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A i osiągnięcie wieku emerytalnego 60 lat dla mężczyzn.

W tym miejscu wskazać również należy, iż ustalając okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik nie otrzymał wynagrodzenia lub świadczenia, a więc urlopów bezpłatnych. Okres urlopu wypoczynkowego oraz otrzymywany przez pracownika po 14.11.1991 r. zasiłek chorobowy traktuje się na równi z okresami wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Poza sporem w sprawie niniejszej pozostaje, że wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny 60 lat i udowodnił wymagany, co najmniej 25 letni okres zatrudnienia oraz nie przystąpił do funduszu emerytalnego. Nie pozostaje w zatrudnieniu, ostatni stosunek pracy rozwiązany został z dniem 31.05.2011 r. (k. 40 a/e ZUS).

Spór, zatem w niniejszej sprawie, dotyczy okoliczności, czy wnioskodawca spełnia przesłanki przyznania prawa do emerytury z art. 184 w zw. z art. 32 powołanej ustawy tj. czy wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze /Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm./ w wymiarze, co najmniej 15 lat i czy staż ten osiągnął na dzień 1 stycznia 1999 roku.

Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 15 grudnia 1997 r. /sygn. akt II UK 417/97, OSNP 1998/21/638/, nie korzysta z uprawnienia do emerytury przy niższym wieku emerytalnym pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Należy pamiętać, że zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Samo twierdzenie strony nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności /art. 227 k.p.c./ powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą /wyrok SN z dnia 22.11.2001 r., I PKN 660/00, „Wokanda” 2002, Nr 7-8, s. 44/. Zatem na wnioskodawcy, jako stronie wywodzącej z tej okoliczności pozytywne dla siebie skutki prawne, spoczywał obowiązek wykazania, szczególnego charakteru wykonywanej przez niego pracy.

Wnioskodawca podnosił, iż w warunkach szczególnych pracował w następujących zakładach: Przedsiębiorstwie (...) w K. od 01.02.1975 r. do 15.05.1980 r., Przedsiębiorstwie Budowlano (...) w R. od 12.08.1980 r. do 30.09.1992 r. oraz Zakładach (...) od 14.02.1995 r. do 30.11.1997 r. jako elektromonter. Szkodliwość zatrudnienia łączył z tym, iż praca nierzadko odbywała się na wysokościach, nadto związana była z obsługą linii (stacji) wysokiego napięcia, jak również odbywała się w zakładzie produkującym materiały azbestowo – cementowe. Stanowisko swoje podtrzymał także w trakcie postępowania sądowego, konsekwentnie twierdząc, że pracę w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał jako elektromonter.

Jednakże materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwala w sposób kategoriyczny stwierdzić, iż wnioskodawca wykonywał prace w szczególnych warunkach w zakresie uprawniającym do nabycia uprawnień do emerytury w szczególnych warunkach tj. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres, co najmniej 15 lat.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, iż jedynie konkretne stanowiska, które są przypisane poszczególnym działom wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą być traktowane jako praca w warunkach szczególnych i tylko te okresy zatrudnienia uprawniają do niższego wieku emerytalnego. Przedsiębiorstwa, w których w spornych okresach zatrudniony był wnioskodawca podlegały Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych. W związku z powyższym, w zakresie wykonywanych przez wnioskodawcę prac, zastosowanie znajduje dział V wspomnianego wyżej wykazu tj. budownictwo i przemysł materiałów budowlanych, w którym szczegółowo wymieniono prace, stanowiące podstawę do uznania, iż praca wykonywana była w warunkach szczególnych, a w konsekwencji skutkujące, przyznaniem prawa do emerytury. W dziale tym ustawodawca jednak nie wymienił zawodu elektromontera. Stanowisko to nie znalazło się również w dziale XIV określającym prace różne, nie wymienione w poszczególnych działach przemysłu. Prace przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznym i cieplnych znalazły się natomiast w dziale II przedmiotowego rozporządzenia, jednakże dział ten dotyczy całkiem innej gałęzi przemysłu, mianowicie energetyki. W tym miejscu wskazać należy, iż powyższy sposób kwalifikacji prawnej w/w prac nie jest dziełem przypadku. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje, bowiem charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Sąd, zatem nie może swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym. By uznać pracę za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach, dane stanowisko musi być wymienione w danym dziale przemysłu, którego dotyczy rozporządzenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638).

Z kolei dla właściwego odkodowania prac objętych wykazem A dział II pomocna jest analiza regulacji dotyczących energetyki, która pozwoli na odróżnienie jej od zwykłych prac (robót) elektrycznych. Sięgając, zatem do przepisów obowiązującej aktualnie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059) wskazać należy, że w art. 3 pkt 12 zawierającym definicję przedsiębiorstwa energetycznego postanowiono, że przedsiębiorstwo energetyczne, to podmiot prowadzący działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji paliw albo energii lub obrotu nimi. Podzielając, zatem pogląd Sądu Najwyższego podnieść należy, iż energetyka to gałąź przemysłu zajmująca się wytwarzaniem (przetwarzaniem) energii elektrycznej oraz cieplnej i dostarczeniem jej odbiorcom (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 roku, I UK 24/09, LEX nr 518067). Biorąc, zatem pod uwagę treść w/w zapisu działu II rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., wskazać należy, iż pracami w energetyce są prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i cieplnej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych. Wprawdzie przytoczone regulacje pochodzą z okresu późniejszego, aniżeli okres objęty sporem, to nie ma jednak powodu, aby uznawać, że w okresie braku stosownych unormowań, treść wskazanych powyżej pojęć była odmienna. W związku z powyższym, w okolicznościach niniejszej sprawy, brak jest podstaw do uznania, że praca wnioskodawcy w spornych okresach wykonywana na stanowisku elektromontera zarówno w Przedsiębiorstwie (...) w K., Przedsiębiorstwie Budowlano (...) w R., jak i Zakładach (...) stanowiła pracę w szczególnych warunkach wymieniona w wykazie A dziale II do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. Z całą pewnością, zakłady te nie były przedsiębiorstwami energetycznymi, a wykonywane przez wnioskodawcę prace nie były pracami przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i cieplnej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych. Nadto, w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego, nie ma podstaw do przyjęcia także, że uciążliwość i szkodliwość pracy, jaką wykonywał wnioskodawca pracując na stanowisku elektromontera w w/w zakładach, była taka sama czy porównywalna z pracą elektromontera w energetyce, choć niewątpliwie w ocenie Sądu była uciążliwa i wykonywała była w trudnych warunkach.

Sąd wprawdzie dał wiarę zarówno wnioskodawcy, jak i przesłuchanym w sprawie świadkom, co do okoliczności potwierdzających wykonywanie przez wnioskodawcę czynności elektromontera, jak również ich charakteru, jednak

jest to okoliczność niewystarczająca do uznania, że świadczona praca była wykonywana w warunkach szczególnych, bowiem jak już wskazano powyżej stanowisko to nie kwalifikuje się jako praca w warunkach szczególnych analizując je przez pryzmat tak działu V, jak i działu II w/w wykazu A. Warunków tych nie spełniają również wystawione przez pracodawców świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Jak ustalił bowiem Sąd Okręgowy, na podstawie zeznań świadków i samego zainteresowanego, charakter jego pracy w zakładzie w żaden sposób nie odpowiada temu co wskazane zostało w przedmiotowych dokumentach.

W treści, świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez Przedsiębiorstwo Budowlano (...) w R. z dnia 05.01.1999 r. (k. 31 a/e ZUS) wskazano, iż W. G. w warunkach szczególnych pracował w okresie od 12.08.1980 r. do 30.09.1992 r. na stanowisku elektromontera instalacji, linii i urządzeń elektroenergetycznych. Wskazać należy, iż charakter tak wykonywanej pracy ujęty został w części I, poz. 2 pkt 1 zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 07.04.1989 r. stanowiącego załącznik do działu III wykazu C, zawierającego wykaz stanowisk uprawniających do wzrostu emerytury, a nie obniżenia wieku emerytalnego. Nadto, wykaz C, został wyłączony już z rozporządzenia z 07.02.1983 r. i nie funkcjonuje. Z kolei, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawione przez (...) sp. z o.o. w K. (k. 29 a/e ZUS) powołuje na potwierdzenie charakteru pracy wnioskodawcy na stanowisku elektromontera w okresie od 01.02.1975 r. do 15.05.1980 r. wykaz A dział II rozporządzenia, a jak już była o tym mowa powyżej stanowisko to nie może zostać uznane za pracę w warunkach szczególnych biorąc pod uwagę specyfikę zakładu pracy. Natomiast w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez Zakłady (...) w W. z dnia 26.05.1998 r. (k. 33 a/e ZUS) wskazano iż w okresach od 14.02.1995 r. do 15.12.1995 r. oraz od 02.01.1996 r. do 13.01.1996 r., W. G. wykonywał prace elektromontera ujęte w wykazie B dział IV poz. 1. Tymczasem wspomniana pozycja działu B dotyczy prac wykonywanych bezpośrednio przy przetwórstwie azbestu. Dział ten nie wymienia natomiast stanowiska elektromontera.

W tym miejscu wskazać należy, iż stanowisko Sądu Okręgowego i zawarta w powyższych rozważaniach argumentacja dotyczyła kwestii wykonywania przez wnioskodawcę pracy na stanowisku elektromontera, które jak już przedstawiono powyżej stanowi podstawę do uznania, że praca była wykonywana w warunkach szczególnych, pod warunkiem, że świadczona jest w przedsiębiorstwie energetycznym. W pozostałych przypadkach o tym, czy charakter pracy wnioskodawcy na w/w stanowisku, kwalifikuje jego pracę, jako wykonywaną w warunkach szczególnych rozpatrywać należy tylko i wyłącznie pod kątem prac określonych pod pozycją 25 wykazu A dział XIV rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r., tj. bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano – montażowe i budowlano – remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego, w postaci dokumentacji pracowniczej, w tym umów o pracę, angaży, zwykłych świadectw pracy, jak również zeznań świadków oraz samego zainteresowanego pozwoliła na ustalenie, iż w spornych okresach w/w zakładach pracy W. G. zajmował się konserwacją urządzeń elektrycznych, usuwaniem awarii i remontem ciągów produkcyjnych, zakładaniem instalacji elektrycznych. Pracował wówczas na stanowisku elektromontera. Jak ustalił Sąd Okręgowy, świadczona praca nie zawsze wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Podkreślić należy, iż stałość pracy oznacza jej powtarzalność i ciągłość, zaś pełny wymiar czasu pracy oznacza, iż przez 8 godzin dziennie winna być wykonywana tylko i wyłącznie praca w warunkach szczególnych, a nie żadna inna. Wykonywanie równocześnie dodatkowo innych czynności, poza pracą w warunkach szczególnych, które nie oddziałują szkodliwie na organizm człowieka, oznacza, że nie można mówić o tym, iż praca w warunkach szczególnych wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2011 roku, II UK 2.11, Lex nr 989128). Tymczasem, w złożonych zeznaniach wnioskodawca wskazał, iż praca elektromontera w Przedsiębiorstwie Budowlano (...) w R. zajmowała 80% czasu pracy, w pozostałych 20% wnioskodawca pracę wykonywał jako elektryk, a nawet hydraulik. Z kolei, w Przedsiębiorstwie (...) w K. czas jego pracy podzielony był w ten sposób, iż 50% czasu pracy poświęcał na prace konserwatorskie, zaś drugie 50% pracował w warsztacie jako elektryk remontując włączniki, wyłączniki (zeznania wnioskodawcy – k. 29v).

O zróżnicowanym charakterze pracy wnioskodawcy w obu wskazanych zakładach świadczą również dokumenty znajdujące się w aktach osobowych, w postaci angaży (k. 14,16). Z ich treści jednoznacznie wynika, że odwołujący przemiennie wykonywał obowiązki elektromontera oraz elektryka. Tym samym w świetle powyższego Sąd nie

może zaliczyć okresów pracy w/w zakładach jako pracy w warunkach szczególnych. Praca elektromontera nie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odnosząc się natomiast do trzeciego spornego okresu zatrudnienia na stanowisku elektromontera od 14.02.1995 r. do 30.11.1997 r. (tj. 2 lata 7 miesięcy 14 dni) w Zakładach (...), w ocenie Sądu Okręgowego podlega on zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych. Jak wykazało postępowanie dowodowe W. G. pracował w tym czasie na wydziale energetycznym, zajmując się usuwaniem awarii przy ciągu produkcyjnym płyt azbestowo – cementowych. Urządzenia remontował na hali produkcyjnej, na której pracowali również spawacze, ślusarze, elektromonterzy. Podczas remontu uszkodzonego urządzenia produkcja nie była wstrzymywana. Jeżeli zaś zachodziła konieczność wyłączenia ciągu produkcyjnego, dwa pozostałe zawsze były w ruchu. Ponieważ pracowały one na 3 zmiany, także wnioskodawca zatrudniony był w systemie zmianowym, na 3 zmiany (zeznania świadka T. F., K. P. – k. 30v -31). W tym zakresie Sąd dał wiarę zeznaniom świadków jako logicznym, spójnym i korelującym z zeznaniami wnioskodawcy, uznając, iż w świetle, powyższych dowodów, nie ma podstaw, aby uznać, że W. G. w okresie od 14.02.1995 r. do 30.11.1997 r. nie wykonywał stale i w pełnym okresie czasu pracy czynności ujętych w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) dział XIV poz. 25 – tj. prace przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz prace budowlano – montażowe i budowlano – remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Sąd uznał także za wiarygodne dokumenty załączone do akt. Prawdziwość w/w dokumentów nie była przez strony kwestionowana, zatem Sąd również nie miał wątpliwości, co do ich wartości dowodowej.

Niemniej jednak uznany okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 2 lat 7 miesięcy 14 dni nie wyczerpuje 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, stanowiącego podstawową przesłankę warunkującą prawo ubiegania się o wcześniejszą emeryturę.

Podzielić należy stanowisko Sadu Najwyższego, zawarte w wyroku z dnia 22 lutego 2007 roku w sprawie I UK 258/06 (OSNP z 2008 r., z. 5-6, poz. 81), według którego wcześniejsza emerytura jest dla powszechnego systemu świadczeń emerytalnych "instytucją" wyjątkową, określającą szczególne uprawnienia. Zawarcie przez ustawodawcę w zamkniętym katalogu wykazu pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze wyłącza możliwość jego rozszerzania w procesie stosowania prawa. Możliwość odstępstwa od zasady powszechnej - zwłaszcza ze względu na przesłankę szczególnego charakteru zatrudnienia - pozostaje atrybutem władzy ustawodawczej, a nie sądowniczej.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z art. 184 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (DZ. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 j.t.) i 1 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (DZ.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oddalił odwołanie.